

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Matyáše Hrdiny

Analýza nerovností a jejich socioekonomické dopady v brazilské společnosti

Obsahová stránka

Hlavním cílem práce je „zmapovat nerovnosti Brazílie na úrovni národní, regionální a skupinové“ (s. 11). Práce tento cíl naplňuje, avšak trpí různými nedostatky, které jsou popsány níže.

Kapitola (2) *Úvod* poskytuje příliš detailní kontext ke zbytku práce, což se týká zejména popisu Brazílie, který sem nepatří. Kapitola (3) *Metody a cíle* je velmi krátká, zejména popis metod a dat pro část mapující nerovnosti měl být detailnější (a to i s přihlédnutím k tomu, že se tomu krátce věnuje i přímo v dané části). Kapitola (4) *Ekonomické nerovnosti – teoretická část* má charakter učebnicového popisu různých aspektů měření nerovnosti; jako kontext ke zbytku práce může být v pořádku, ale autor na ní měl v následující kapitole více navazovat. Obsahově není problematická, jen Kuznetsovy poměry obvykle srovnávají poměr top/bottom, tj. interpretace autora „kolikrát větší je majetek těch nejbohatších než těch nejchudších“ je ok, ale nikoli uvedený příklad výpočtu „například spodních 10%/horních 10%“ (s. 16). Kapitola (5) *Brazílie* slučuje dvě nekoherentní témata – historie Brazílie a nerovnost v Brazílii. Celá první část této kapitoly (resp. části 5.1.x) je postavena jako encyklopedické shrnutí historie Brazílie, založené prakticky na dvou zdrojích (encyklopedie Britannica a jedna monografie), jen s minimální přímou relevancí k nerovnosti. Tato část, resp. její současná podoba, je pro cíl práce zbytečná.

Jádrem práce je druhá část této kapitoly (resp. části 5.2.x), a ta je zpracovaná dobře. Autor přehledně prezentuje nerovnost příjmů a bohatství, v obou případech aktuální situaci i trend, včetně komparace s jinými relevantními zeměmi. Analýza nerovností dále pokračuje regionálními nerovnostmi (zde je řazení částí nelogické, protože na stejné číselné úrovni je logicky „vyšší“ část 5.2.3. Regionální nerovnosti a „nižší“ části 5.2.4. Nerovnosti mezi regiony a 5.2.5. Nerovnosti uvnitř regionů) a skupinovými nerovnostmi (pohlaví a rasa). V poslední z těchto částí autor rozšiřuje záběr i na neekonomickou nerovnost; tato analýza je však výběrová a krátká. Oceňuji, že autor používá mnoho grafických prvků (viz níže) k ilustraci fenoménů. Pokud jde o interpretaci, při popisu trendu by bylo přesnější používat (procentní) body než procenta. Mimo to jsou interpretace autora korektní, nicméně do velké míry jde pouze o interpretaci stavu a trendu, chybí prakticky jakákoli hlubší diskuse výsledků (výjimkou je část 5.2.4., kde autor výsledky propojuje s historickým kontextem).

Formální stránka

Práce je psána srozumitelně, s občasnými jazykovými chybami. V části o nerovnosti v Brazílii autor prezentuje 12 grafů a 5 tabulek, které vytvořil. Grafy jsou velmi přehledné, většina tabulek by však byla přehlednější, kdyby byly také konvertovány do grafické podoby.

Formální nedostatky: abstrakt neobsahuje závěry práce; v obsahu chybí druhá úroveň číslování; seznam grafických prvků a seznam použité literatury by neměly být číslovány kapitolami; popis výpočtu Giniho indexu z Lorenzovy křivky více sedí na Obrázek 3, nikoli na Graf 1 (s. 14); chyby v typografii některých číselných údajů (pomlčky versus spojovníky); na první dva obrázky je odkazováno jako na „Obrázek X“; v grafu 11 je zřejmě nesprávně zobrazen sloupec pro dolní polovinu Jižní Afriky; odkazem na tabulku 3 (s. 28) autor zřejmě myslí tabulku 2; odkazem na „historický kontext v kapitole 6.1.2.“ (s. 30) autor zřejmě myslí nějakou část kapitoly páté.

Práce s literaturou

Práce je založena na větším množství zdrojů, akademické povahy i datových. Vyjma „encyklopedické“ části o Brazílii je používání zdrojů v pořádku.

Seznam literatury je zpracován konzistentně. Nicméně v seznamu literatury chybí vícero zdrojů (kontroloval jsem text práce jen do čtvrté kapitoly), např. Uslaner a Brown (2005), Rufrancos et al. (2013), Wilkinson a Pickett (2006, 2015), Nowatzki (2012), Piketty (2013/2014), Blanchet (2023), Morelli et al. (2015), Our World in Data (2022). Nejde o zdroje vymyšlené, dle mé znalosti většina z nich existuje. Bhering (2023) v textu práce je v seznamu literatury s jiným vročením.

Otázky k diskusi

Zajímavý je fragment neekonomické nerovnosti, které se autor krátce věnuje v části 5.2.6. Tato část je zarámována jako „skupinová nerovnost“ a autor zde srovnává ekonomické a neekonomické nerovnosti mezi různými skupinami obyvatelstva. K diskusi dávám dvě otázky: (1) Jaké typy neekonomické nerovnosti (a ukazatele) by mohly být na základě dostupných dat analyzovány pro Brazílii obecně? (2) Pokud jde o skupinovou nerovnost, autor krátce analyzuje výsledky Gender Gap Indexu. Dochází k závěru, že Brazílie je na tom relativně nejlépe v dimenzi zdraví a relativně nejhůře v ekonomické dimenzi. Jaké konkrétní zdravotní/ekonomické ukazatele přispívají k relativně menšímu/většímu gender gapu Brazílie?

Shrnutí a doporučení

Práce je založena na dvou do velké míry neprovázaných částech – na popisu historie Brazílie a analýze nerovností založené na vlastním zpracování datových zdrojů a interpretaci výsledků. Místo redundantní encyklopedické části o historii Brazílie se autor mohl zaměřit na detailnější analýzu širších dimenzí nerovnosti včetně jejich příčin a implikací. Ostatně to bylo i plánováno, což je patrné z názvu práce i abstraktu, který mluví o třetí části práce, která se „zaměří na socioekonomické dopady na zmíněné skupiny, regiony i brazilskou společnost jako celek“. Současná verze práce to nezahrnuje a trpí také množstvím formálních nedostatků, oboje zřejmě vyvolané zpracováváním práce na poslední chvíli. Je škoda, že autor z dobrého základu neudělal dobrou práci. Přesto jsou však v souhrnu části analyzující nerovnosti v Brazílii dostatečné na to, abych práci mohl doporučit k obhajobě.

Práci doporučuji k obhajobě a před obhajobou hodnotím známkou E.